

Penningtvätt – ett hot mot försäkringsbranschen?

av **Ulf Rönndahl**, Head of Special Service Unit, If Skadeförsäkring

Benämningen penningtvätt eller "money-laundering" härstammar från USA, där det under 30- och 40-talet växte fram ett behov av att tvätta pengar som härstammade från brott och som då företrädesvis maffian hade behov av att göra legitima. Maffian i USA började investera stora summor i tvättinrättningar med tvättautomater, som under denna tid började bli allmänt förekommande och där betalning för användandet skedde endast i kontanter. Maffian kunde på så sätt deponera vinster från olika kriminella aktiviteter och genom att blanda sina brottspengar med pengar från den legitima rörelsen få dessa att, i myndigheternas ögon, te sig som ärligt intjänade pengar.

Utvecklingen av fenomenet penningtvätt har självklart inte stannat vid dessa tvättinrättningar. Det sker en ständig utveckling av nya sätt att "tvätta" pengar i syfte att dölja och omsätta pengar eller andra tillgångar från brottslig verksamhet. Beräkningar gjorda av IRS, den amerikanska motsvarigheten till Riksskatteverket, visar att penningtvätten globalt omsätter ca 500 miljarder USD per år. Den samlade internationella expertisen anser att det är anmärkningsvärt att så stora penningssummor kan komma in i det legitima ekonomiska systemet utan att detta ger upphov till fler frågor.

Olika metoder för penningtvätt

Det finns flera olika metoder att använda för att tvätta pengar. De mest succéartade är givetvis de som är relativt okända för myndigheterna. Metoderna varierar allt från att köpa och återförsälja dyrbara föremål som båtar, bilar, smycken, konst, antikviteter eller andra föremål till att transferera pengar genom en mängd olika kanaler och komplexa internationella bolag, skalbolag, banker och försäkringsbolag. Hela tanken och syftet med penningtvätt är att pengar, som är åtkomna genom brott, skall placeras in i det finansiella systemet för att dölja och kamouflera dess ursprung och få det att se ut som legala transaktioner. Penningtvätt associeras ofta med organiserad brottslighet och kan ses i samband med alla de brott som genererar stora summor pengar såsom narkotikahandel, vapenhandel, människosmuggling, prostitution, dobbleri, grova skattebedrägerier och annan ekonomisk brottslighet.

Penningtvätt förekommer på olika nivåer i samhället och man kan dela in fenomenet i tre olika faser vid själva genomförandet; *placement*, *skiktning* och *integrering*.

Jag vill rikta ett tack till Svenska Försäkringsföreningen för stipendiet från Filip Lundbergs Stiftelse, som gett mig möjlighet att närmare analysera penningtvättsproblematiken i ett internationellt perspektiv. Jag riktar också stort tack till Skandia för ekonomiskt bidrag.

Placering

Det första steget är att fysiskt avyttra de stora summor som ackumulerats genom brott. Den-na placering kan ske så att pengarna deponeras i bank eller på senare år i allt större utsträckning i olika typer av finansiella institut som t.ex. växlingskontor. Pengarna kan också transporteras utomlands för att deponeras vid utländska finansinstitut eller för inköp av gods, som normalt anses utgöra en stabil investering, t.ex. konst, guld, ädelstenar och antikviteter. Dyrbarheterna kan sedan avyttras och på så sätt skapas en legitim status.

Placeringen av pengarna räknas som den svåraste fasen om det rör sig om stora summor som skall tvättas. Det är i de flesta länder idag omöjligt att deponera stora belopp utan att myndigheternas kontrollsystem slår till. Detta har lett till att penningtvättarna tar till metoder som ”smurfing”, d.v.s. man delar upp insättningarna i många småbelopp, som placeras på olika institut och av olika personer för att inte de av myndigheterna begärda rapporteringarna ska komma igång.

En annan mycket vanligt företeelse är att finansinstitutets anställda finns på penningtvättarnas avlöningslista och på så sätt undviker man problemet med rapportering. Ett annat sätt är att investera i helt lagliga företag, där man genom att överdriva den egna försäljningen redovisar pengarna som legitima inkomster. Ett bra exempel på detta är de restauranger, pizzerior och nattklubbar som har avslöjats i USA på senare tid som varande regelrätta penningtvättstationer.

Skiktning

När pengarna är transformerade till andra tillgångar vidtar nästa steg – skiktningen. Skiktningen har som mål att få en distansering mellan pengarna och den brottsliga verksamheten. Tanken är att fördela transaktionerna i så komplexa nät att det blir omöjligt att se varifrån pengarna kommer. Ett typiskt sätt att skikta pengar är att flytta dem fram och

tillbaka mellan utländska banker, in och ut ur skalbolag och på andra sätt på elektronisk väg låta pengarna ”studsas” så många gånger att det blir omöjligt att med dagens knappa resurser följa upp var pengarna kommer ifrån. Alla de olika elektroniska överföringar av pengar som dagligen sker på den internationella marknaden utgör ett bra skydd för kriminella element.

Integrering

Det slutliga steget i processen med penningtvätt är att få pengarna helt integrerade i det ekonomiska systemet. Målet är att det ska se ut som om pengarna härstammar från helt legitima intäkter. En metod för att integrera pengar i det ekonomiska systemet är att ett företag falskeligen övervärderar export och/eller undervärderar import och på så sätt flyttar pengarna från ett företag och land till ett annat.

En annan enkel metod är att transferera pengar på elektronisk väg till en laglig bank från en annan bank som ligger under penningtvättarnas kontroll. En annan och mer oroande metod att tvätta pengar tillgår så att ett nybildat företag bjuder ut ett stort antal andelar till försäljning. Ledaren för penningtvätten sitter på samtliga andelar via bulvaner och andra företrädare. Dessa andelar blir aggressivt marknadsförda och sålda till en bred allmänhet. På så sätt tillgodogör sig penningtvättarna investerarnas vita legitima pengar.

En av de mest effektiva metoden att tvätta pengar är dock att skatta för dem. Det skall mycket till innan ett lands skattemyndigheter påstår att pengarna härrör från brottslig verksamhet om de väl har kommit in i det vanliga skattesystemet. Det innebär exempelvis att företag är beredda att betala 20–30% skatt på de brottspengar som man numera har tvättat och gjort helt legitima.

En internationell utblick

USA är i dessa sammanhang trendsättande och det som händer idag i USA händer i övriga världen i morgon. USA har en oerhört hårt och restriktiv hållning mot penningtvätt. Varje år använder man ca 200 miljarder dollar till att köpa information i syfte att avslöja pågående och framtida penningtvättstransaktioner.

Clinton-administrationen har aviserat ännu hårdare tag mot penningtvätt inför år 2001. Man kommer att agera med mera resurser och med offensivare arbetsmetoder i form av provokativa inslag som riktar sig direkt mot banker, finansinstitut, mäklare och andra väl etablerade penningtvättstationer som restauranger, nattklubbar och pizzerior.

Det finns upprepade fall där myndigheterna gjort stora beslag av pengar från bl.a. narkotikaaffärer som varit avsedda för penningtvätt. Samma pengar har myndigheterna sedan använt i "under-cover-operationer", där en polisman tagit penningtvättarens plats och använt dessa pengar som lockbete mot anställda i banker och andra finansieringsinstitut. Dessa provokativa åtgärder har skett utan att det funnits några direkta misstankar om inblandning i penningtvättstransaktionen. Man har "känt av om någon nappar på betet" i rena brottsprovokationer, och ett positivt utfall, d.v.s. när någon svalt betet, har resulterat i kännbara fängelsestraff. Begreppet KYC (Know Your Customer) har efter gjorda erfarenheter utvecklats till KYE (Know Your Employees) och senare också till KYO, (Know Your Organisation).

Begreppen har utvecklats utifrån hur penningtvättarna förändrar sitt Modus Operandi från att köpa eller muta anställda och hela organisationer till att förvärva eller skapa banker i syfte att tvätta pengar.

En intressant utveckling av bekämpningen av penningtvätt i USA är den nu gällande lagstiftningen. Det är numera tillräckligt med

att en penningtvättstransaktion "studsar" elektroniskt vid ett enda tillfälle inom USA, exempelvis på en dataserver i källaren på en internationell bank i New York, för att de amerikanska myndigheterna skall kunna agera med full kraft. Penningtvättarna behöver således aldrig ha satt sin fot på amerikansk mark eller haft för avsikt att tvätta pengarna i USA.

Ca 80–90% av brottspengarna i penningtvättstransaktioner i USA kommer från narkotika och vapenbrott.

Då det gäller utvecklingen i f.d. Östeuropa kan vi konstatera att enorma summor förs ut och placeras i Västeuropa och i USA. Det är pengar som härrör sig från korruption inom statsmakten, prostitution, spel, beställningsmord och inte minst intäkter från illegal vapenhandel efter Sovjetunionens fall. Den svåra korruptionen i dessa länder gör att problemet just nu känns som oöverstigligt.

Beträffande Sverige och övriga Norden kan konstateras att Finland och Norge har varit lite av föregångare i förhållande till övriga Norden i att bekämpa penningtvätt. Detta beror sannolikt på Finlands närhet till Baltstaterna och f.d. Sovjetunionen, men den något mera offensiva inställningen kan också förklaras av de erfarenheter som gjorts bl.a. i Helsingfors. Maffialiknande organisationer och företag med okänd bakgrund köper f.n. upp stora mängder fastigheter, varuhus, restauranger, pizzerior, nattklubbar och andra vinstgivande företag i Finland. Helt uppenbart sker detta i syfte att såväl legitimera brottspengar som att få dem att ge avkastning i framtiden.

I Norge har polis, banker och försäkringsbolag tidigt fått upp ögonen för fenomenet penningtvätt. Man har här också en avsevärt strängare lagstiftning än den som rekommenderas av EU och som Sverige valt att följa. Exempelvis kan nämnas att i Sverige är det bl.a. mäklare och livförsäkringsbolag som har skyldighet att rapportera misstänkta trans-

aktioner medan i Norge också rena skadeförsäkringsbolag är ålagda samma rapporteringsplikt.

Svensk lagstiftning och svenska myndigheter

Jag avser inte att här fördjupa mig i den svenska lagstiftningen utan vill bara kort redovisa det svenska regelverket för bekämpandet av penningtvätt.

Lagen om åtgärder mot penningtvätt (PTL) trädde i kraft den 1 januari 1994. Lagen kom till som ett resultat av den svenska implementeringen av EG-direktivet om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet användes för penningtvätt.

Den 1 juli 1999 trädde också ett nytt svensk lagbud i kraft i form av en kriminalisering av penninghäleri i brottsbalken 9:6 a. Härigenom straffbelades penningtvätt såsom ett självständigt brott och bröts därmed loss från den traditionella häleriregleringen. Det straffrättsliga tillämpningsområdet utvidgades därvid i viss mån, men i övrigt behölls den tidigare regleringen av penningtvätt intakt. Lagändringen resulterade således inte – såsom man hade hoppats – i några större skillnader jämfört med den tidigare situationen. Visserligen var syftet att åstadkomma ett förtydligande av det svenska rättsläget vad avsåg kriminaliseringen av penningtvätt, men effekten blev snarast den motsatta. Genom att förklara penninghäleriregeln subsidiärt tillämplig i förhållande till häleri blev den redan oklara gränsdragningen till häleribestämmelserna ännu oklarare.

Före den 1 juli var lagens tillämpningsområde begränsat på så sätt att den endast kunde tillämpas på penningtvätt som följde på ett brottsligt förvärv. Efter detta datum gäller, i överensstämmelse med motsvarande utvidgning i brottsbalken, lagen även med avseende på sådana transaktioner vari någon gjort sig skyldig till vinning på tull eller skattebrott. I

samband med en omfattande översyn av den svenska penningtvättslagstiftningen kom en stor del av reglerna i PTL att förnyas 1999. Utvidgningen motiverades med ett internationellt ökat samarbete på området och en önskan från statsmaktens sida att försöka effektivisera systemet för bekämpning av penningtvätt och samtidigt harmonisera lagstiftningen på ett internationellt plan.

F.n. pågår en ny översyn av PTL där man vill ytterligare reglera marknadens aktörer så att ännu fler aktörer skall omfattas av rapporteringsplikten vid misstänkta ekonomiska transaktioner. Förslaget avser bilhandlare, antikvitethandlare, skrothandlare m.m., dock inte skadeförsäkringsbolagen. En riktig tanke-lapsus, med tanke på de erfarenheter om penningtvätt som finns idag inom skadeförsäkring.

Den 10 juni 1999 gav Finansinspektionen ut FFFS 1999:8 med föreskrifter, bestämmelser och rekommendationer till företag som berörs av PTL. Kort kan nämnas att i § 1 redovisas vem som har rapporteringsplikt. I § 3 i nämnda föreskrift anges att företag ska utse en person som är ansvarig för penningtvättsfrågor och har det övergripande ansvaret vad gäller kontrollsystem, arbetsrutiner, besluts- och rapporteringsfrågor samt utbildningsprogram. Personen i fråga ska ingå i företagsledningen. Man har också fastställt rutiner för identitetskontroll av kunder. Då identitetskontroller enl. § 4 är obligatoriska när en kund vill inleda en affärsförbindelse, är det viktigt att ha klara rutiner så att företaget vet att det är skyldigt att avvisa en kund om en sådan kontroll ej kan genomföras.

Föreskrifterna innehåller också rutiner för arkivering av handlingar, men framför allt finns där också en uttalad policy för utbildning av anställda i penningtvättsbrott. Varje företag ska ha ett fortlöpande utbildningsprogram i penningtvättsfrågor. Alla anställda som handlägger ärenden om penningtvättslagen skall ges god utbildning. De anställda

ska också hållas fortlöpande informerade om aktuell utveckling vad gäller regler och tillämpning av reglerna.

Penningtvätt inom försäkringsbranschen

När det gäller antal anmälda misstänkta transaktioner till Finanspolisen, som är den myndighet som ansvarar för mottagandet av rapporter, kan man se en dramatisk ökning genom åren. Under 1994 rapporterades 429 misstänkta transaktioner mot 1512 transaktioner under 1999. Man kan skönja motsvarande ökning även för år 2000. Det är bankerna och växlingsinstituterna som står för i princip 100% av alla anmälda transaktioner. Sedan 1994 har endast en handfull transaktioner anmälts från försäkringsbranschen, i vilken inbegrips såväl livförsäkringsbolag som rena skadeförsäkringsbolag. Detta skall jämföras med t.ex. England, där 7–10% av de rapporterade transaktionerna härrör sig från försäkringsbranschen. Det är med stor förvåning jag kunnat konstatera att försäkringsbranschen inte medverkat till att rapportera transaktioner i större omfattning än vad som varit fallet.

De argument som försäkringsbranschen använder känns något tveksamma. Man menar att de pengar som kommer in i bolagen ofta kommer från banker och andra finansiella institut och där de redan tidigare varit föremål för granskning och rapportering till Finanspolisen. Det finns dock enligt mitt förmenande stora brister i ett sådant resonemang.

Det kan inte vara obekant för någon att omfattande försök till livförsäkringsbedrägerier har upptäckts. Det finns numera flera uppmärksammade fall där försäkringstagare tecknat en mängd olika sjuk-, olycksfall- och livförsäkringar samt kapitalförsäkringar etc., där premieinbetalningarna vida överstiger försäkringstagarnas årliga inkomster och andra legitima intäkter. Det är helt uppenbart att

pengar, åtkomliga genom brottsliga förvärv – ofta grova skattebedrägerier eller andra ekonomiska brott – används som betalningsmedel i dessa sammanhang.

Väldigt ofta nyttjas den s.k. ”smurfingmetoden”, där man gör flera insättningar i belopp som ligger under rapporteringsgränsen till myndigheterna.

Inom skadeförsäkringsområdet har ett flertal ärenden avslöjats de senaste två–tre åren, där de fenomen som beskrivs från USA nu också finns i Sverige. Kort kan jag nämna ett fall där en person plundrade sex olika företag och lagstridigt tillgodogjorde sig inventarier och varulager innan konkurserna och bodelningen kunde inledas och genomföras. Med hjälp av dessa inventarier startades ett nytt företag och ett flertal försäkringar tecknades för företaget. Kort tid efter försäkringsavtalets ingående inträffade en omfattande skada då inventarier/varulager stals i samband med en utlandsresa. Den dag försäkringsbolaget betalar ut ersättningen för dessa stulna inventarier/varulager – skadan ligger över miljonstrecket – har de svarta pengarna förvandlats till vita. Här har ett försäkringsbedrägeri fungerat som genomgångsled för en ren penningtvättstransaktion.

Det finns också fall där restaurangägare på kort tid plötsligt har femdubblat sin omsättning och därefter har ett skadefall inträffat. Samtliga intäkter, som visar den förhöjda omsättningen, har varit väl dokumenterade genom insättningsallegat och kontoutdrag. Ingen myndighet har ifrågasatt utvecklingen i företaget så länge man betalt skatt på vinsten i bolaget. Utredningen har dock visat att det är helt uppenbart att det är pengar från omfattande narkotikahantering som förts in i företaget och som blivit legitima när man skattat för vinsten i företaget. Dessa pengar blir också ännu mer ”vita” då försäkringsbolaget gör motsvarande utbetalning efter en inträffad arrangerad skada, då ännu ett led i distanseringen från det brottsliga ursprunget skett.

Samma fenomen uppträder ofta på en avsevärt ”lägre nivå” inom försäkringsbranschen. Det är vanligt med bulvanförhållande när det gäller registrering av fordon, båtar, smycken, konst och annan värdefull egendom på personer som inte är den egentliga ägaren. Det rör sig här inte om någon premieflykt utan handlar om ett avsiktligt döljande av egendom som förvärvats med brottspengar som inte öppet kan redovisas.

Här står de svenska skadeförsäkringsbolagen inför ett stort problem. De arrangerade skadefall som är regelrätta försäkringsbedrägerier kan vi avvisa och anmäla till myndigheterna. Men vad gör vi med informationen då vi konstaterar att det föreligger ett ersättningsbart försäkringsfall, men egendomen eller pengarna som använts för att förvärva densamma härrör från brott?

Med gällande lagstiftning är vi skyldiga att utbetala ersättning och vi kan ej heller, p.g.a. vår självpåtagna sekretess mot kunden, rapportera transaktionerna vidare till våra myndigheter, eftersom vi inte omfattas av någon rapporteringsplikt.

Här har vi ett etiskt och moraliskt problem. I förlängningen medverkar vi faktiskt till penningtvätt, då vi hjälper till att distansera innehållet från det brottsliga ursprunget. Norsk lagstiftning är i detta sammanhang betydligt mera strikt. Alla misstänkta transaktioner skall rapporteras. Det skulle också enligt norsk rätt vara straffbart att betala ut försäkringsersättning med vetskap om att den försäkrade egendomen är förvärvad genom brott eller med brottspengar. Straffbudet finns i strafflovens 317 § om penninghäleri.

Utvecklingen i framtiden

Vi kan konstatera att problemen ökar i takt med att banker och försäkringsbolag bygger ut sin service och uppmanar kunderna till att såväl genomföra transaktioner som att teckna försäkringar m.m. via Internet. Här står vi

inför samma problem som f.n. finns i USA då det gäller ”faceless customers” och s.k. ”on-line banking”.

Vi är enligt PTL skyldiga att säkerställa att den som genomför en transaktion är identifierad. Vi skall neka en kund rätten att göra en transaktion om identifieringskravet inte är uppfyllt.

En trivial fråga i sammanhanget blir hur vi fyller lagens krav om identifiering av transaktörerna när det genomförs en stor mängd transaktioner i s.k. ”on-line banking”. Det genomförs transaktioner kvälls- och nattetid och under helger till en mängd konon, utländska banker eller andra utländska finansinstitut. Hur ska branschen säkerställa identiteten på dessa kunder?

Ska det finnas särskilda identifieringskoder eller skall dessa transaktioner passera ett särskilt kontrollfilter innan transaktionerna kan genomföras?

Här har rutinerna inom bank- och försäkringsbranschen inte hunnit ikapp vardagen och verkligheten. Detta är högst otillfredsställande och gynnar i hög grad våra ”penningtvättare”.

Framtida konsekvenser

Det finns flera intressanta rättsfall från USA, som vi kan lära oss mycket av.

Den gigantiska penningtvättshärva som går under namnet ”Bank of New York” innehåller alla kända ingredienser av effekterna av en penningtvättsaktion. Här kan vi konstatera vilken oerhörd badwill och vilka enorma konsekvenser det blev för banken p.g.a. att man inte hade rutiner och skötte sina ålägganden gentemot myndigheterna.

Förutom att anställda personer på banken åtalades för penningtvättsbrott lade också myndigheterna enorma företagsböter på bolaget för att man inte hade uppfyllt kraven om rapportering av transaktioner och för avsaknaden av handlings- och utbildningsplaner

för personalen i företaget. Sist – men inte minst – stämde aktieägarna koncernledning- en privat för att de i sin roll som ansvariga för banken inte hade sett till att det fanns rutiner, handlingsplan och återkommande utbildnings- planer för den personal som berörs av miss- tänkta ekonomiska transaktioner. Bankens aktie rasade på kort tid ner till ett halverat värde efter avslöjandet att bankens personal medvetet hade deltagit i en penningtvättsak- tion och att det inte fanns stipulerade hand- lings- och utbildningsplaner. Alla i koncern- ledningen har nu privat blivit stämda på be- lopp motsvarande kursrasets värde.

Ett annat intressant ärende är det s.k. Mer- cedes Benz-ärendet, också i det New York. Här genomförde på kort tid medlemmar till- höriga en sydamerikansk narkotikakartell sto- ra inköp av dyrbara Mercedesbilar. På kort tid förvärvade man ca 700 lyxbilar och det var helt uppenbart att dessa pengar härrörde från brott. Syftet med förvärven av lyxbilarna var att tvätta narkotikapengar. Myndigheterna agerade kraftfullt efter det att man genomfört en bevisprovokation vid ett köp. Företaget, som hade ett 30-tal försäljningslokaler i New York, utsattes för husrannsakan varvid en mängd personer greps, anhölls och häktades. Samtliga tillgångar i företaget belades med kvarstad och företagets banktillgodohavan- den frystes. Under den fortsatta utredningen kunde företaget visa att man hade handlings- och utbildningsplaner mot penningtvätt och att man genomförde regelbundna utbildningar om penningtvätt med sin personal. Inte minst viktigt var att man hade klara instruktioner och rutiner för all sin personal då det gällde att rapportera misstänkta transaktioner. Detta resulterade i att åklagarens yrkande på såväl företagsbot för bolaget (för att man inte rap- porterat transaktionerna) som stora böter (för att man inte hade tillräckliga rutiner för han- tering av misstänkta transaktioner) föll. Före- taget fick tillbaka sina banktillgodohavanden samt hela sitt varulager och sina inventarier.

Det slutade med att endast de anställda, som medverkat i penningtvätten genom att miss- bruka sin ställning i företaget och ej följt företagets interna regelverk, blev åtalade.

Även om regelverket och sanktionerna inte är lika stränga i Sverige som i USA finns det ändå intressanta paralleller. Det finns nämli- gen en annan oerhört viktig ingrediens i pen- ningtvättsproblematiken. Min uppfattning är att ett svensk företag som medvetet eller omedvetet medverkar i en penningtvättsak- tion skulle drabbas av mycket negativa kon- sekvenser. Den oerhörda ”badwill” som skul- le uppstå när detta blev känt för allmänhet och media skulle kunna få katastrofala följder. Mot bakgrund av detta finns det all anledning att se till att man har en handlingsplan, en utbildningsplan och att man genomför åter- kommande utbildning av sin personal. Detta i kombination med bra rutiner för rapporte- ring av misstänkta transaktioner gör att före- tagen kan klara en eventuell miss i den dagli- ga hanteringen.

Slutsatser

Mina slutsatser av studien rörande penning- tvätt är ganska triviala: Penningtvätten är ett allvarligt samhällsproblem, genom vilken den organiserade brottsligheten blivit en stor makt- faktor i samhället. Problemet måste bekäm- pas med kraft. Försäkringsbranschen måste ta penningtvättsproblematiken på mycket stör- re allvar. Sannolikt behöver bolagen se över villkoren vad gäller ersättning för förlorad egendom som härrör från brott, respektive egendom som inköpts för medel som härrör från brott.

Bolagen bör snarast också se över sina handlings- och utbildningsplaner och rappor- teringsrutiner.

De argument som nyttjas som försvar till varför endast en handfull misstänkta transak- tioner rapporterats från försäkringsbolagen – färre än ett fall per år för hela den svenska

försäkringsbranschen – håller inte för en närmare genomlysning.

Försäkringsbranschen måste också närma sig myndigheterna och etablera ett effektivare samarbete. I detta sammanhang kan det också bli aktuellt att se över den gällande lagstiftningen, då det finns uppenbara risker att försäkringsbranschen omedvetet både medverkar till och underlättar för penningtvätt.

I Norge finns t.ex. ett särskild forum, genom Finansnäringens Hovedorganisasjon, där representanter från bank, försäkringsbolag och polis genomför regelbundna möten med erfarenhetsutbyten etc.

Under år 2000 har särskilda projekt med inriktning på en gemensam kamp mot penningtvätt genomförts. Som ett resultat av dessa projekt planeras den 22–23 mars 2001 i Norge en särskild konferens om ekonomisk kriminalitet mot bank och försäkring där ämnet ”penningtvätt” är huvudämne.

Specialiståklagare Charles Intriago, Miami menar något skämtsamt att penningtvätt är ”världens näst äldsta yrke, men det utvecklas lika mycket som världens äldsta yrke, så vi måste ha en ständig fokusering på utvecklingen”.

Penningtvätt är också enligt samma sagesman ”Mother of all crime”.

Källor

Intervjuer med anställda inom Finanspolisen, Ekobrottsmyndigheten och Finansinspektionen i Sverige.

Studiebesök på det största livförsäkringsbolaget i USA, Prudential Life of America i San Diego och San Fransisco, resp. skadeförsäkringsbolaget CNA i Chicago.

Utbildning i penningtvättsproblematiken i ett internationellt perspektiv på Center for Banking and Financial Institutions, Florida International University i Miami i september 2000.

Kontakter med bl.a. specialiståklagare och utredare från IRS, ansvariga för penningtvätt inom bank och försäkring i USA, och inte minst tillgång till nödvändig litteratur och rättspraxis genom Florida International University.

Litteratur

Penningtvätt – Ett urvattnat begrepp; Helén Örnemark Hansen, Lunds Universitet.

Kriminella Mc-gäng och organsierad brottslighet; Ekobrottsmyndigheten i Malmö Juni 2000

Penninghäleri – En studie av det svenska penningtvättsbrottet, Lunds Universitet, Lousie Pihl (20 p uppsats).

Penningtvätt – En analys av central Central -och Östeuropa, Lunds Universitet, Johan Perup (20 p uppsats).